

Pravidla atletických soutěží ČASPV

Pravidla pro atletické soutěže ČASPV jsou výtahem z platných pravidel atletiky IAAF (Mezinárodní asociace atletických federací) s některými zjednodušenými a specifickými úpravami. V každém případě je jejich dodržování a nezpochybnitelnost přínosem ke korektnosti soutěží v duchu fair play a k výchově zejména mladých cvičenců obecně. Tato pravidla lze dále upravit rozpisem konkrétní soutěže.

ČINOVNÍCI ZÁVODŮ ČASPV

Počty činovníků v soutěžích ČASPV jsou omezeny možnostmi, rozsahem soutěží a jejich organizací. Nutně jsou zachovány funkce označené – **tučně a podtržené**.

Organizační činovníci

Ředitel závodů

Hlavní pořadatel
Technický ředitel

Hlasatel

Hlavní zapisovatel

Technická kancelář

Soutěžní činovníci

Hlavní rozhodčí

Svolavatelna
Rozhodčí pro svolavatelnu

Vrchní rozhodčí běžeckých soutěží

Startér

Vedoucí rozhodčí cílové kamery

Vrchník běhů na dráze

Vrchní rozhodčí soutěží v poli

Vrchník hodů míčkem

Vrchník skoku do dálky

Vrchní rozhodčí vícebojů

ORGANIZAČNÍ ČINOVNÍCI

• Ředitel závodů

je jmenován pořadající složkou. Ředitel spolupracuje na přípravě s organizačním výborem závodů. Členům výboru přiděluje úkoly, svolává schůze výboru a kontroluje stav příprav. Před začátkem závodu se zúčastní porady rozhodčích. Na žádost hlavního rozhodčího zajistí rozhodčí a funkcionáře. Ředitel závodu zodpovídá za organizaci závodů a jejich hladký průběh. Dohlíží na dodržování časového programu. Nezasahuje do práce rozhodčích a nemění jejich rozhodnutí. Zajišťuje zveřejnění a vyhlášení výsledků.

• **Technický ředitel závodů**

je podřízen řediteli závodů. Zajišťuje přípravu dráhy, sektorů, náradí, tiskopisy atd. Má k dispozici technickou čet. Na menších závodech vykonává ředitel závodů současně i funkci technického ředitele.

• **Hlavní zapisovatel**

shromažďuje výsledky od vrchních rozhodčích, vrchníků a rozhodčího cílové kamery. Kompletní výsledky předá ihned hlasateli. Výsledkovou listinu předá řediteli závodů.

• **Hlasatel**

je podřízen řediteli závodů. Vyhlašuje výsledky a seznamuje diváky s průběhem závodů.

• **Bodovací komise**

sčítá body v utkání družstev i jednotlivců podle určeného systému bodování.

• **Zdravotník**

musí být přítomen při každých závodech.

SOUTĚŽNÍ ČINOVNÍCI

• **Hlavní rozhodčí**

je delegován složkou, která závody povolila, a je jejím zástupcem. Je nadřízený všem soutěžním činovníkům. Před závody svolá poradu rozhodčích. Oznamí jim zařazení, rozdělí úkoly, seznámí je s časovým pořadem závodů. Rozhoduje o správnosti startu závodníků, o způsobilosti hřiště. Ověřuje, kontroluje a podepisuje zápisy jednotlivých soutěží. Musí být členem odvolací komise – jury. Není-li ustanovena, řeší sám nebo ve spolupráci s vrchními rozhodčími spory v průběhu soutěží, a to s konečnou platností. Hlavní rozhodčí je oprávněn odvolat kteréhokoliv soutěžního činovníka, který by se neřídil pravidly. Je oprávněn vyloučit kteréhokoliv závodníka pro porušení disciplíny nebo za přešůvek proti pravidlům, pokud tak neučinil příslušný vrchní rozhodčí nebo vrchník.

• **Vrchní rozhodčí**

jsou jmenováni na mezinárodních a významných domácích soutěžích. Jsou určeni samostatně pro soutěže v bězích na dráze, pro soutěže v poli a pro víceboje. Rozhodují o všech situacích vzniklých při soutěži, které pravidla přímo neřeší. Mají právo napomínat nebo vyloučit kteréhokoliv závodníka ze soutěže pro nevhodné chování. V soutěžích ČASPV není zpravidla jmenován.

• **Zástupce hlavního rozhodčího**

je jmenován pro závody většího rozsahu v případě, že nejsou jmenováni vrchní rozhodčí. Vykonává konkrétní úkoly podle pokynů hlavního rozhodčího.

• **Vrchníci**

jsou zkušení rozhodčí, kteří v rozsahu své působnosti vykonávají veškeré pravomoci vrchního rozhodčího, jestliže nebyl jmenován. Vrchníci jsou určeni samostatně pro soutěže v jednotlivých disciplínách nebo pro skupiny disciplín. Před soutěží určí funkce a povinnosti jednotlivých rozhodčích. Řídí soutěž v jednotlivých disciplínách a odpovídají za dodržování pravidel. Řeší případné spory mezi rozhodčími, napomínají a vylučují závodníky pro nekázeň a porušení pravidel. Vrchník podepisuje zápisy ze soutěže.

• **Zapisovatelé**

zaznamenávají pokusy a výsledky podle pokynů vrchníka. Zápis se píše do příslušných formulářů dané soutěže.

• **Rozhodčí**

setrvává celou dobu soutěže na určeném místě. Soustředí se na svěřenou funkci a nezajímá se o jiné dění na závoděšti. Popis povinností rozhodčích při soutěžích na dráze nebo v poli uvádíme v další části.

• **Rozhodčí pro svolavatelnu**

kontrolují při prezenci závodníků startovní čísla a jejich upevnění, oblečení, tetování a reklamy na oblečení a taškách závodníků. Dbají na to, aby závodníci nevnášeli do soutěžního sektoru neschválený materiál (rádia, videa, telefony, vysílačky a další komunikační přístroje).

SOUTĚŽNÍ PRAVIDLA

Věkové kategorie

Členění kategorií v atletických soutěžích ČASPV je shodné s kategoriemi SG a TGJ:

předškolní žactvo	PD	7 let a mladší
mladší žactvo	I.	8 – 9 let
mladší žactvo	II.	10 – 11 let
starší žactvo	III.	12 – 13 let
starší žactvo	IV.	14 – 15 let
dorost	V.	16 – 18 let
dospělí	VI.	19 let a starší

Ročníky narození pro daný rok jsou dány vyhlášením republikové soutěže (s výjimkou předškolního žactva – zde jde jen o informaci pro nižší články, kde soutěží i tato kategorie). Závodník přechází do vyšší věkové kategorie vždy k 1. lednu roku, v jehož průběhu dosáhne věku odpovídajícímu příslušné kategorii.

Soutěžní disciplíny

V atletických soutěžích ČASPV jde o čtyřboj složený z těchto disciplín:

Kategorie	Běh na krátkou trať (sprint)	Hod	Skok daleký	Běh na střední trať (běh vytrvalostní)
ŽC+ŽKI.	50 m	míček 150 g	z rozběhu	400 m
ŽC+ŽK II.	50 m	míček 150 g	z rozběhu	400 m
ŽC+ŽK III.	60 m	míček 350 g	z rozběhu	800 m
ŽC+ŽK IV.	60 m	míček 350 g	z rozběhu	800 m
Dc V.	100 m	míček 350 g	z rozběhu	1500 m
Dk V.	100 m	míček 350 g	z rozběhu	1000 m
M VI.	100 m	míček 350 g	z rozběhu	1500 m
Ž VI.	100 m	míček 350 g	z rozběhu	1000 m

Pozn: ŽC = žáci; ŽK = žákyně; Dc = dorostenci, Dk = dorostenky, M = muži; Ž = ženy

VÝTAH ZE VŠEOBECNÝCH PRAVIDEL

Pro atletické soutěže je možno použít jakýkoliv pevný, stejnorodý povrch, po němž je možné pohybovat se v obuvi s podrážkou opatřenou hřeby.

ŘÁDNÝ ATLETICKÝ ZÁVOD

je předem náležitě vypsán, ohlášen a schválen. Pořadatel závodů vydává propozice s programem závodů.

Závod je soutěž, ve které si měří síly v soutěži jednotlivců alespoň dva závodníci (pro uznání rekordu alespoň tři závodníci). V řádném závodě se předpokládá sportovní boj od začátku do konce. Při úmyslném zakončení závodu nerozhodným výsledkem nebo přenechání vítězství jedním soutěžícím jinému závodníkovi jsou oba atleti vyloučeni.

Každá věková kategorie musí mít pro každou disciplínu samostatný zápis. Přihláška závodníka odpovídající propozicím je důležitou podmínkou startu.

Oblečení, závodní obuv, startovní čísla

Oděv závodníka má být čistý a upravený. Nesmí znesnadňovat rozhodování. V soutěži družstev startují členové družstva v jednotném oblečení. Závodníci mohou soutěžit bosí nebo s obuví na jedné nebo obou nohách. Při soutěžích na povrchu z umělého materiálu nesmějí hřeby přesahovat podrážku nebo podpatek o více jak 9 mm. Po celou dobu soutěže musí mít každý závodník viditelně nošené startovní číslo.

Napomáhání závodníkům

Za napomáhání, které není povoleno a vede k vyloučení (diskvalifikaci) se považuje:

- udávání tempa osobami, které nejsou účastníky závodu nebo jakýmikoliv technickými prostředky
- použití videopřehrávačů, rádií, vysílaček, mobilních telefonů apod.
- poskytování nebo přímé přijímání dopomoci v soutěžním prostoru
- povzbuzování z vnitřní strany oválu (platí i pro ostatní závodníky, kteří jsou na ploše)
- pomoc nebo radu nesmí poskytnout ani činovník soutěže (výjimkou je vodič a závodník dané skupiny)

Trenér (instruktor) může z vymezeného prostoru radit.

Nesportovní jednání

Příkladem nesportovního jednání, za které následuje vyloučení (diskvalifikace), může být strkání do jiného závodníka, křížení dráhy, úmyslné překážení soupeři. Závodník může být vyloučen také za nepřístojné chování, nevhodné oblečení apod. Ve výsledcích se uvede pravidlo, které bylo porušeno.

Časové omezení soutěže

Jestliže závodník při soutěži v poli neúměrně otálí s pokusem, jeho pokus může být zaznamenán jako nezdařený. Od okamžiku, kdy dá určený rozhodčí závodníkovi najevo, že může být pokus zahájen, běží závodníkovi doba vymezená pro pokus:

- 1 minuta pro všechny disciplíny

Pořadí soutěžících

je stanoveno losem. Ve vylosovaném pořadí jsou jména závodníků uvedena ve startovní listině.

BĚŽECKÉ SOUTĚŽE

Běžecká dráha

Standardní běžecká dráha je 400 m dlouhá a má dvě rovinky a dvě zatáčky. Délka trati se měří od okraje startovní čáry vzdálenější od cíle k okraji cílové čáry bližšímu ke startu; jinými slovy, startovní čára spadá do délky trati, cílová čára nikoliv.

Závodní běhy

(V soutěžích ČASPV jen hladké) se konají na dráze nebo mimo dráhu. Na dráze se běhá celosvětově v jednom směru, a to proti směru hodinových ručiček.

Měření času

Úřední čas může být stanoven pouze dvěma způsoby - ruční a plně automatickou časomírou.

Pořadí závodníků v cíli je určeno pořadím, v jakém se dotkli roviny cíle trupem (bez hlavy, krku, paží a nohou, rukou a chodidel).

Automatická časomíra používá dva systémy – s cílovou kamerou (měření času je spouštěno startérovou pistolí a záznam časů je prováděn automaticky nebo videozáznamem. Nový startovací systém s použitím elektronických startovacích bloků umožňuje pomocí měření tlaku na startovní bloky určit začátek startovního pohybu a tím i případný „ulitý“ start.

Časoměřiči

Počet časoměřičů je závislý na počtu startujících. Jeden časoměřič je určen vrchníkem jako vedoucí časoměřič.

Časoměřiči se musejí nacházet v prodloužení cílové čáry vně běžeckého oválu a na vyvýšeném stanovišti (schůdky - pokud je možno pořadatelem zajistit), aby každý z nich měl dobrý výhled.

Časoměřiči jsou vedoucím časoměřičem určování k měření času vždy podle pořadí dobíhajících závodníků, nikdy podle drah. Pro prvního běžce se doporučují 2 časoměřiči. Naměřený čas může časoměřič zrušit až na pokyn hlavního časoměřiče.

Všechny ručně měřené časy musí být odečítány na nejbližší vyšší desetinu vteřiny při všech bězích na dráze a na nejbližší vyšší celou vteřinu při závodech konaných zcela nebo částečně mimo stadion. Automaticky měřené časy se dnes měří s přesností na setiny vteřiny.

Rozhodčí v cíli

Obvykle jeden rozhodčí určuje pořadí dvou závodníků, prvního a druhého, druhého a třetího, třetího a čtvrtého atd.

V soutěžích, na kterých je použita cílová kamera, určuje dosažené časy a pořadí v cíli rozhodčí cílové kamery.

Start

Při startu do 100 m musí závodník použít startovních bloků a nízkého startu. Při nízkém startu musí mít závodník obě ruce na zemi a obě chodidla v kontaktu se zemí.

Na povel startéra (oznámení píšťalkou) závodníci zaujmou postavení za tzv. shromažďovací čarou, která se nalézá 3 m za startovní čarou.

Vlastní startovní povely, po nichž následuje výstřel, jsou u nízkého startu dva „Připravte se“ – „Pozor“, kdežto u vysokého nebo polovysokého startu pouze jeden „Připravte se“. Běžci se řadí ke startu ve vylosovaném pořadí. Pořadí se počítá ve směru běhu zleva, tj. vždy od vnitřní dráhy nebo vnitřního obrubníku.

Všichni závodníci musí odstartovat z klidového postavení. Pokud závodníci nejsou před výstřelem v klidu, startér přerušuje start povel „Vstaňte“ u nízkého startu a povel „Zpět“ u vysokého nebo polovysokého startu. Závodníci jsou povinni na povel „Pozor“ u nízkého startu a na povel „Připravte se“ u vysokého nebo polovysokého startu zaujmout klidovou polohu bez prodlení.

Odstartuje-li závodník předčasně (ulitý start) je okamžitě vyloučen. Výjimku tvoří pouze závody žactva a soutěže ve vícebojích, kde je povolen jeden chybný start.

Napomenut může být závodník i pro neklid ve střehové startovní poloze. Chybný start kteréhokoliv závodníka (kromě výše uvedených výjimek) při opakovaném startu má za následek jeho vyloučení.

Závodní start musí být proveden pistolí dostatečně silné ráže, aby při výstřelu byl viditelný plamen a kouř. V rekreační atletice se osvědčuje nahradit startovní pistolí snadno zhotovitelnou „klapačkou“.

SOUTĚŽE V POLI

Společná ustanovení

Při soutěžích v poli se rozlišuje:

pokus neuskutečněný			
uskutečněný	neplatný		
	platný	nezdařený	
		zdařený	

Příklady:

- „vynechávám“ = **neuskutečněný pokus**
- nenadálá překážka zabrání závodníkovi dokončit pokus = **neplatný pokus** → rozhodčí oznámí **náhradní pokus**
- úspěšný pokus v souladu s pravidly = **zdařený pokus**
- přešlap ve skoku dalekém = **nezdařený pokus**

Rozhodčí zaznamená každý zdařený, nezdařený či vynechaný pokus. Neplatný pokus se nezaznamená.

- zdařený pokus **O**
- nezdařený pokus **X**
- vynechal **-**

SKOKY, HODY

Společná ustanovení

Délka rozběhu není omezená. Závodníci mohou pro vyznačení délky svého rozběhu použít nejvíce dvou pomocných značek dodaných pořadatelem, nebo vlastní přilnavou pásku (nikoliv křídou)

Rozhodčí pro soutěže:

- vrchník
- zapisovatel
- alespoň dva rozhodčí
- jeden až dva pomocníci

Počet rozhodčích se mění podle významnosti soutěže. Vždy však musí být přítomen vrchník, zapisovatel a jeden rozhodčí.

Skok do dálky

Rozběžiště má šířku alespoň 122 cm, délku 40 m. Odrazové břevno se umísťuje 1 – 3 m od bližšího a nejméně 10 m od vzdálenějšího okraje doskočiště. Náčiní pro měření výkonu – jehla pro označení poslední stopy v písku alespoň 30 cm dlouhá, pásmo 10 m dlouhé, červený a bílý praporek (bílý signalizuje otevření rozběžiště a zdařený pokus, červený uzavírá rozběžiště a označuje nezdařený pokus).

Výkon se měří pásmem tak, že délka skoku se čte na odrazové čáře (nula pásma je u místa doskoku, kde se skokan dotkne kteroukoliv částí těla písku nejbližší odrazové čáře). **Pro soutěže mladšího žactva I.** (v ČASPV) je upraveno pravidlo o měření výkonu tak, že se neměří k odrazové čáře, ale k místu odrazu.

Všichni startující mají 3 pokusy. Závodníci mají právo vynechat kterýkoliv pokus, nesmí však vyžadovat jeho provedení později. Vítězí ten, kdo dosáhne nejlepšího výkonu, tj. skočí nejdál.

Za nezdařený pokus se považuje, jestliže závodník:

- se odrazí tak, že zanechá stopu za odrazovou čarou
- odrazí se vedle odrazového břevna
- se dotkne při doskoku půdy mimo doskočiště blíže odrazové čáře než je nejbližší stopa způsobená skokanem v doskočišti
- otálí s pokusem (překročí časový limit 1 min.)

Hod míčkem

Zpravidla se uskutečňuje v sektoru pro hod oštěpem. Délka rozběhové dráhy je nejméně 30 m, šířka 4 m. Hod musí být proveden před kruhovým obloukem, který označuje konec rozběžiště. Náčiní se odhazuje vrchním obloukem. Mrštění náčiní **spodním obloukem** nebo napjatou paží stranou je nepřipustné.

Všichni startující mají 3 pokusy. Závodníci mají právo vynechat kterýkoliv pokus, nesmí však vyžadovat jeho provedení později. Vítězí ten, kdo dosáhne nejlepšího výkonu, tj. **hodí** nejdál.

Za nezdařený pokus se považuje, jestliže závodník:

- v průběhu pokusu překročí čáry ohraničující rozběhovou dráhu
- se dotkne kteroukoliv částí těla odhodového oblouku, půdy za obloukem (přešlap)
- opustí rozběžiště před dopadem náčiní
- odhodí náčiní s dopadem mimo výseč
- otálí s pokusem (překročí časový limit 1 min.)

Pro soutěže ČASPV se povoluje netradiční způsob rozhodování, který zrychlí průběh soutěže a nijak významně neovlivní její regulérnost

- Ve výseči (v dopadišti) se nalajnují 5m pásma. Každé pásmo je viditelně označeno číselnou značkou vzdálenosti. Rozhodčí v dopadišti tak může s přesností 0,5 m až 1 m odhadovat výkony.
- Závodník **může provádět** všechny 3 pokusy po sobě.

Víceboje

Atletické víceboje jsou soutěže, ve kterých jde o získání co nejvyššího počtu bodů za výkony v jednotlivých disciplínách příslušného víceboje.

Pravidla pro závodění ve vícebojích

- a) Pro disciplíny, ze kterých se víceboje skládají, platí pravidla atletiky s těmito výjimkami:
 - v technických disciplínách jsou povoleny pouze tři pokusy
 - v běžeckých disciplínách je povolen 1 chybný start
- b) Vítězem se stává závodník, který získal nejvyšší celkový počet bodů. Při stejném počtu bodů se přiklone lepší umístění tomu, kdo získal ve větším počtu disciplín více bodů. Pokud je i toto hledisko stejné, lepší je ten závodník, který dosáhl nejvyššího počtu bodů v kterékoliv disciplíně.
- c) Závodník, který nenastoupí na start některé z disciplín, nebo vynechá všechny pokusy, nesmí být připuštěn k dalším disciplínám.

ORGANIZACE A POŘÁDÁNÍ ATLETICKÝCH SOUTĚŽÍ

Činovníci atletického závodu

Organizační výbor atletického závodu se skládá, podle významnosti celé akce, z různého počtu činovníků. Přípravu malého závodu může zvládnout dvojice, střední závod připravuje obvykle trojice až pěťice, velký závod pak kolem deseti hlavních organizátorů. (Republikovou soutěž ČASPV řadíme mezi střední závody.)

Hlavní rozhodčí je zodpovědný za řádný průběh soutěží.

Příklad propozic atletických závodů v ČASPV

1. Všeobecná ustanovení

1. Organizátor: (přesná adresa, telefon, fax, e-mail), případně spoluorganizátor, sponzor atd.
2. Termín:
3. Místo konání:
4. Činovníci:
5. Účastníci: (např. vítězná družstva krajských kol)
6. Přihlášky:
7. Losování:
8. Finanční zabezpečení:
9. Startovné:
10. Stravování: (kde, cena)
11. Ubytování: (kde, cena)

2. Technická ustanovení

12. Startují: (např. 4 členná družstva žákovských kategorií)
13. Podmínky účasti: (např. startovat nemohou registrovaní v atletických oddílech ČAS)
14. Materiální zabezpečení: (podle podmínek pořadající složky)
15. Předpis: (upřesnění pravidel)
16. Systém soutěže:
17. Hodnocení:
18. Námitky:
19. Rozhodčí: (atd.)